

FOLKETINGET

Europaudvalget

Til: Udvalgets medlemmer

Dato: 11. juni 2020

Foreløbigt referat fra Europaudvalgets møde 15/5-20 - konkurrenceevne

Til brug for Europaudvalgets møde fredag den 12. juni 2020 omdeles hermed foreløbigt referat fra mødet i Europaudvalget den 15. maj 2020 vedr. EU's kommende genopretningsplan.

Med venlig hilsen
Niels Yde,
udvalgsassistent

1. EU's kommende genopretningsplan

– Politisk drøftelse

Videokonference 15/5-20 - konkurrenceevne – bilag 1
(samlenotat)

Erhvervsministeren: Jeg vil i dag forelægge udvalget forventningerne til drøftelsen på det uformelle konkurrenceevnerådsmøde om EU's genopretningsplan.

Det er forventningen, at Kommissionen vil fremlægge en status for arbejdet med genopretningsplanen, som forventes præsenteret senere i maj. Herefter vil medlemsstaterne få mulighed for at præsentere deres prioriteter for genopretningsindsatsen.

Kommissionen og Rådet præsenterede den 21. april en køreplan, der udstikker retningen for den kommende genopretningsplan. Jeg forventer, at drøftelsen vil tage afsæt i denne køreplan med henblik på at drøfte principperne og redskaberne i genopretningsplanen.

Jeg vil på mødet lægge vægt på, at genopretningsplanen skal have fokus på at genoprette den europæiske økonomi i lyset af den økonomiske krise, som covid-19 har forårsaget. Regeringen lægger vægt på, at et effektivt og fremtidssikkert indre marked bliver fundamentet for genoprettelsen af den europæiske økonomi.

Derudover lægger regeringen vægt på at den grønne, digitale og cirkulære omstilling fremmes. Disse vækst drivere kan bidrage til at få EU ud af krisen.

Regeringen arbejder for, at EU's grønne pagt samt digitale strategi udgør ryggraden i EU's langsigtede genopretningsplan, og at momentum fastholdes for at kunne opnå de langsigtede målsætninger heri.

Regeringen vil også arbejde for, at EU fokuserer på en række såkaldte industrielle økosystemer til gavn for den grønne omstilling og Europas digitale og teknologiske kapaciteter.

I den forbindelse arbejder regeringen desuden for, at brugen af statsstøtte fortsat begrænses til at afhjælpe markedsfejl eller til at overkomme store samfundsmæssige udfordringer såsom den grønne omstilling.

Regeringen lægger stor vægt på, at drøftelsen ikke foregriber forhandlingerne om MFF'en eller forhandlingerne om en genopretningsfond.

I forhold til at ruste EU til fremtidige sundhedskriser lægger regeringen vægt på, at man finder en løsning, der både tager højde for en eventuel anden bølge med smittespredning og for kommende pandemier. Vi støtter, at der oprettes fælles europæiske katastrofelagre af personlige værnemidler samt brugen af fælles offentlige indkøb i EU.

Regeringen vil arbejde for, at der etableres et europæisk økosystem for værnemidler, vacciner, medicin og medicinske produkter, der styrker forsynings-sikkerheden og fremmer en innovativ og konkurrencedygtig life science-sektor i EU. Et sådant økosystem skal ses i forlængelse af Kommissionens industristrategi, hvormed der skal gennemføres en særlig indsats for at understøtte strategisk vigtige sektorer i EU.

Da pandemien er et globalt fænomen, må den også adresseres globalt. Regeringen lægger således vægt på, at EU bidrager til det multilaterale handels samarbejde i WTO, så der sikres gennemsigthed i handelen med medicinsk udstyr.

Den linje, jeg her giver udtryk for, indgår ligeledes i det positionspapir, som jeg sammen med klima-, energi- og forsyningsministeren har udarbejdet og oversendt til Kommissionen med henblik på at varetage danske interesser i den kommende plan. Udvalget blev orienteret om positionspapiret den 4. maj.

Rasmus Nordqvist talte for vigtigheden af at undgå de fejltagelser, man havde begået efter finanskrisen. Regeringen måtte slå et slag for, at man i genopretningen ikke kun tog hensyn til større aktører, men også til mikrovirksomhederne og iværksætterne samt i det hele taget til borgerne og den sociale balance.

Jan E. Jørgensen undrede sig over ministerens formuleringer om at lægge vægt på og arbejde for ting. Det lød som et forhandlingsoplæg, selv om der ikke var tale om et. Hvordan skulle udvalget forholde sig til det?

Kim Valentin spurgte, hvad det betød, at der skulle foregå en effektiv screening af udenlandske direkte investeringer i EU. Var det EU's konkurrencekommissær, der her havde været inde over for at forhindre Kina og andre lande i at opkøbe vores strategisk vigtig produktion? Og hvor vigtigt var det i givet fald for regeringen?

Han spurgte også til formuleringen om, at der skulle foregå en koordineret indsats mellem EU og medlemslandene. Hvordan forestillede man sig opgaverne fordelt?

Desuden undrede han sig over, at ministeren ikke nævnte noget om centrale lagre af lægemidler. Det forlød ellers, at regeringen mente, at de skulle lagres lokalt. Kunne ministeren forklare, hvad regeringens holdning var?

Endelig spurgte han til, hvad EU's budget afsatte til lægemiddelstrategien.

Jens Rohde mente, at regeringens initiativer lød fine på papiret, men der fulgte tilsyneladende ikke penge med. Var det rigtigt forstået, at genopretningsfonden ikke måtte ses i sammenhæng med MFF'en? For ellers betød ministerens ord vel, at man ville lade pengepolitikken alene udgøre genopbygningsinstrumentet – nøjagtigt som efter finanskrisen. Hvor langt skulle man op i givet fald minusrenter for at tro på, at det kom til at have nogen gavnlig effekt i de lande, der var hårdest ramt?

Søren Søndergaard roste regeringen for at have lagt stor vægt på den grønne omstilling i vækstpakken og genopretningsplanen.

Han spurgte, om ministeren kunne forestille sig, at genopretningsfonden stod uden for MFF'en. Ville han i givet fald lægge vægt på, at det blev tilfældet?

Han havde noteret sig, at man lagde vægt på, at man i forhandlingerne respekterede europæiske kerneværdier som fri og fair konkurrence, kontrol med statsstøtte, ikkediskrimination og åbning af markeder. Men den vigtigste europæiske kerneværdi var vel demokrati? Det er i demokratiet, at de andre værdier har deres udgangspunkt. Derfor var spørgsmålet, hvor meget man i genopretningsplanen ville lægge vægt på, at kun lande, som fastholder deres tilslutning til demokratiske principper, ville få gavn af planen.

Endelig spurgte han, om ministeren kunne forestille sig, at hjælp fra EU også kunne gå til firmaer, der opererer i skattely. Som eksempel kunne man nævne dem, der førte krydstogtskibe, som sejlede under fremmed flag, og hvor mandskabet nærmest blev behandlet som tvangsarbejdere. Ville regeringen i forhandlingerne lægge vægt på, at firmaerne skulle leve op til nogle krav om registrering uden for skattely og sikring af arbejdstagerrettigheder for at kunne få del i genopretningsmidlerne?

Ligesom Kim Valentin var Søren Søndergaard forvirret over, om regeringen mente, at katastrofelagre skulle være centrale eller lokale. Det var en god idé med fælles forskning, som kommer samfundet og ikke bare enkelte virksomheder til gode. Og der kunne bestemt være fordele ved, hvis landene i EU foretog fælles indkøb og sørgede for en fordeling. Men Enhedslisten stillede sig skeptiske over for fælleseuropæiske katastrofelagre. Hvis man opbevarede 100 mio. vacciner mod covid-19, hvem skulle så have dem? Og hvem skulle bestemme det? Det var vigtigt at sikre en national kapacitet, så værnemidler og hospitalsudstyr hele tiden var umiddelbart tilgængeligt for de

lande, der måtte have brug for det. Det måtte ikke være sådan, at de hver især var nødt til at stå med hatten i hånden i en krisesituation. Han var derfor glad for, at udenrigsministeren i Altinget havde meldt ud, at lagrene skulle være lokale, men det fremgik ikke af ministerens forelæggelse. Ministeren måtte derfor gerne sætte nogle ord på regeringens holdning til det.

Peter Seier Christensen var bekymret for samlenotatets formuleringer om, at "en igangsættelse af en investeringsindsats uden fortilfælde" skulle få EU's økonomi på fode, og at MFF'en skulle være et centralt instrument for en varig genopretning. Det lød som en væsentlig forhøjelse af budgettet. Var det også ministerens opfattelse, og ville regeringen i så fald kæmpe med næb og kløer for at undgå det?

Erhvervsministeren var enig med Rasmus Nordqvist i, at man i genopbygningen skulle tage et socialt hensyn og hjælpe almindelige borgere. Det kunne en langsigtet grøn strategi netop være med til, da den ville fastholde og skabe arbejdspladser og dermed sikre, at der blev ved med at være job til europæiske lønmodtagere på den anden side af krisen. Også det indre marked og den digitale omstilling betød, at det ikke var almindelige lønmodtagere, der kom til at stå med regningen efter krisen.

Til Jan E. Jørgensen sagde han, at videokonferencen var af uformel art. Regeringen ville tilkendegive nogle synspunkter, som kunne indgå i den drøftelse, der skulle danne grundlag for et forslag fra Kommissionen. Når det forelå, ville han forelægge et forhandlingsoplæg for udvalget. Med dagens forelæggelse forsøgte han blot at tydeliggøre, hvad regeringen mente om de enkelte elementer.

På Kim Valentins og Søren Søndergaards spørgsmål om koordinering og centrale lagre svarede han, at tanken var at have dem begge. Det var vigtigt, at der kom til at foregå en koordinering mellem EU og medlemsstaterne. Hvis man oprettede fælles lagre af værnemidler og sundhedsudstyr, skulle det sikres, at der blev en demokratisk funderet fordelingsnøgle. Regeringen ville arbejde for oprettelsen af sådanne lagre, og man havde allerede så småt taget hul på det i regi af den europæiske civilbeskyttelsesmekanismes redningsprogram.

Om screening sagde han, at nogle lande allerede havde mulighed for at holde øje med forskellige landes investeringer. Danmark havde endnu ikke en screeningsordning, men regeringen forventede at fremsætte et lovforslag om det i den kommende folketingssamling, hvorefter myndighederne ville gå i dialog med investorer om kritisk infrastruktur. En EU-forordning fra 2019 tilsiger en fælles ramme for behandlingen af sådanne sager. Den pålægger ikke landene at have en screeningsordning – blot at sådanne ordninger koordineres. Det var en vanskelig og følsom debat.

Svaret til Jens Rohde lød, at regeringen havde opfordret Kommissionen til at fastholde planen om bedre rammebetingelser for de grønne og digitale områder. Regeringen arbejdede for et mere moderne budget, som måtte medføre, at der skulle prioriteres skarpere på andre områder, ikke mindst EU's administrationsudgifter, strukturfondene og landbrugsstøtten.

Til Søren Søndergaard sagde han, at Kommissionen endnu ikke havde fremlagt et forslag med krav til firmaers placering og registrering uden for skattely. Regeringen havde på det hjemlige plan adresseret spørgsmålet i hjælpepakkerne til rejsebranchen.

Om genopretningsfonden slog han fast, at pengene skulle passe, uanset om den endte med at indgå i MFF'en eller ej.

Søren Søndergaards bemærkninger om EU's kerneværdier opfattede han som en opfordring til at understrege vigtigheden af demokrati. Det vigtigste lige nu var dog at et den sundhedsmæssige og økonomiske genopretning på kort sigt og det fokus på det indre marked, grøn omstilling og digital omstilling på længere sigt.

På Peter Seier Christensens spørgsmål svarede han, at regeringen var optaget af, at man i den kommende MFF prioriterede rigtigt, så der blev plads til en grøn og digital omstilling, som kunne udgøre grundlaget for en langsigtet vækst inden for det europæiske fællesskab.

Nils Sjøberg roste regeringen for den grønne strategi og opmærksomheden om det sociale. Han gjorde opmærksom på et overset problem, nemlig detailhandelen over grænsen mellem Danmark og Tyskland. Der burde være mulighed for, at borgere fra det tyske mindretal kunne tage til Flensborg for at handle og være en del af det fællesskab – og tilsvarende at danskere på den tyske side af grænsen kunne tage til Danmark og være en del af samlivet på den side af grænsen. Det var ret vitalt for mange borgere i området. Det ville være en værdig måde at markere 100-året for Sønderjyllands genforening med Danmark, hvis man nu åbnede grænsen, så detailhandlen kunne blomstre på begge sider.

Formanden spurgte, hvad den danske regerings linje havde været på turismemødet. Hvornår forventede ministeren at skulle drøfte Kommissionens udspil om grænseåbninger? Og hvilke betingelser mente regeringen skulle være opfyldt, før grænsen kunne åbne.

Jan E. Jørgensen mente, at det gav god mening, hvis medlemslandene ikke skulle ligge og kæmpe med hinanden om værnemidler og hospitalsudstyr, hvilket ville medføre alt for store lagre og priser, som blev presset i vejret. Der

kunne være god ræson i, at have fælles lagre med midler, som gjorde, at landene kunne klare en første pandemibølge, kombineret med aftaler med virksomheder, som kan sætte en produktion i gang meget hurtigt imens. Det var ikke hensigtsmæssigt, hvis alle lande skulle opbevare millioner af mundbind, hvis gummi ville ligge og mørne. Regeringens holdning, som den fremstod i samlenotatet, var derfor fornuftig. Men udenrigsministerens udtalelser til Altinget om, at Kommissionen ikke skulle have kompetencer på området, strittede i den modsatte retning. Hvilken af de to holdninger var faktisk regeringens?

Katarina Ammitzbøll spurgte, hvem der tog teten i regeringen, når det handlede om at sikre, at man kom i gang med den grønne og den digitale omstilling.

Hun henviste til, at flere lande i Europa var ved at have kontrol over pandemien og iværksætte genåbninger af både grænser og økonomi. Regeringen pressede på for en solnedgangsklausul i 2022, men det behøvede ikke at betyde, at hjælpepakkerne ikke kunne udfases tidligere. Det var ønskeligt, ikke blot for at undgå at bruge alle pengene, men også for at sætte gang i erhvervslivet og konkurrencen. Det ville være til hinder herfor, hvis andre lande fortsatte med deres hjælpepakker i flere år endnu, mens Danmark ophævede dem. Ville ministeren tage den problematik op i EU? For det kunne være svært for visse lande selv at gøre det af politiske årsager, hvis ikke Kommissionen øvede et pres.

Om udenrigsministerens udtalelser til Altinget tilføjede hun til de øvrige kommentarer, at han ingen begrundelse gav. Det blev udtrykt meget prompte. Var det blot for at signalere den nye stil om, at EU ikke skulle brede sig? Naturligvis var sundhed et nationalt anliggende, men i en international krise giver det mening at opbygge en fælles kapacitet. Covid-19 kender ikke til grænser, og pandemien ramte også økonomien og beskæftigelsen.

Søren Søndergaard opfordrede ministeren til at tage social dumping op allerede på dagens møde frem for blot at vente på Kommissionens udspil. Der var tale om en større kamp i EU, som krævede en omstilling, og ifølge en ny rapport mistede Danmark 4-5 mia. kr. om året på grund af virksomheders skattelytænkning.

Om katastrofelagrene sagde han, at han var ligeglad med, hvor de kom til at ligge. Det afgørende var, at hvert enkelt land fik mulighed for at sikre sin egen befolkning i tilstrækkelig grad, uden at andre lande kunne forhindre det. Det var vel det, udenrigsministeren mente med sin udtalelse til Altinget?

Erhvervsministeren svarede Nils Sjøberg og formanden, at grænseåbningen ikke var et emne på turismemødet. Man drøftede her de nationale hjæl-

pepakker og den kommende fælles pakke, som regeringen var i gang med at analysere. Han ville vende tilbage med detaljer herom. Inden den 1. juni ville regeringen melde ud, hvordan den forholdt sig til grænsespørgsmålet.

Han forventede et uformelt videokonferencemøde den 20. maj om turisme. Det ville han forelægge for udvalget, selv om formandskabet lagde op til en meget dynamisk mødeplan.

Til Jan E. Jørgensen sagde han, at regeringens holdning var den, man kunne læse i samlenotatet. Han havde ikke selv set udenrigsministerens udtalelser til Altinget.

Til Katarina Ammitzbøll sagde han, at ministrene var fælles om at repræsentere og regeringens synspunkter. Han var enig med hende, at hjælpepakkerne skulle påføres solnedgangsklausuler – at de var midlertidige, var selve deres raison d'être. Hvordan, hvornår og med hvilken hastighed udfasningen skulle foregå, blev i øjeblikket drøftet med eksperter.

Om lagrene gentog han, at nationale og centrale lagre skulle supplere hinanden. På den måde sikrede man det fælles mål om, at befolkningerne og landenes sundhedsvæsen skulle kunne være trygge ved, at der var tilstrækkeligt med værnemidler til en eventuel anden covid-19-bølge eller fremtidige pandemier. Kommissionen skulle ikke koordinere alene, men i et samarbejde med medlemsstaterne.

Jens Rohde fandt det interessant, at ministeren bekendte sig til en neonational lommeregnerliberalisme som det eneste saliggørende på europæisk plan, når socialdemokrater normalt kæmpede for det modsatte på nationalt plan. Naturligvis skulle hjælpepakkerne være midlertidige, men en genopbygning af Europas økonomiske robusthed er af strukturel karakter og ikke midlertidig. Derfor kan man ikke isolere den fra MFF'en, med mindre man tror på, at minusrentepolitik er solidarisk og kan afhjælpe arbejdsløshedsproblemer.

Nils Sjøberg mente ikke, at han havde fået svar på spørgsmålet om grænseåbning. Detailhandelen i bl.a. Sønderborg, Aabenraa og Tønder led under, at grænsen var lukket, det tyske mindretal havde problemer med at komme til Flensborg for at handle, og der er også familiemæssige bånd at tage hensyn til. De baltiske lande havde netop vist, at de kunne åbne grænserne på tværs, så hvorfor ikke gøre noget lignende og i første omgang aftale en åbning med Slesvig-Holsten?

Erhvervsministeren gav Jens Rohde ret i, at genopretningen var strukturel og langvarig, men hjælpepakkerne var netop midlertidige. Det var den sontring, han forsøgte at foretage. I hver enkelt medlemsstat overvejede man

løbende, hvordan arbejdsløsheden kunne afhjælpes ved nationale reformer snarere end blot ved ekspansiv finanspolitik eller pengepolitik.

Over for Nils Sjøberg slog han fast, at regeringen ikke ønskede at have grænserne lukket længere end højst nødvendigt. Men en åbning af grænsen skulle foregå lige så forsigtigt og kontrolleret som resten af genåbningen. Den netop lancerede turismepakke foreslog en forsigtig og fasedelt afvikling af rejserestriktioner og grænsekontrol, og det var den fornuftige tilgang. Regeringen ville samtidig løbende følge udviklingen i nabolandene og tage bestik af den. Der ville så komme en udmelding før den 1. juni. Han ville på ingen måde anfægte, at den lukkede grænse skabte udfordringer for detailhandelen på begge sider. Men hvis man skulle honorere alle på en gang, var der ikke tale om en faseinddelt genåbning.